

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΔ' ΚΥΚΛΟΣ

11ο Σεμινάριο

Η ενδεκάτη Συνάντηση του ΚΔ' Κύκλου των Σεμιναρίων ΙστορικοΦιλοσοφικού Λόγου θα γίνει την

Πεμπτη, 23 Ιουνίου στις 8.30 το βράδυ

Ο τίτλος του ενδέκατου Σεμιναρίου θα είναι:

Γερμανικός Κλασικισμός: Nietzsche
Το Λυκόφως των Ειδώλων

Ο γενικός τίτλος της ενιαίας θεματικής μας της περιόδου 2010 – 2011 (Κύκλοι ΚΓ' και ΚΔ') είναι:

Ελληνισμός και Νεωτερικότητα

Ή

Η Απόλυτη Αντίθεση του Πολιτισμού του Οντος
και του Πολιτισμού του Μη-Οντος

Ερευνες στην Σχέση του Κλασσικού και του Γερμανικού Πνεύματος,
στην Μοίρα της Ευρώπης και στον Λόγο του Κόσμου

Και αυτή την Πέμπτη θα συνεχίσουμε την ανάλυση του Γερμανικού ΝεοΑνθρωπισμού, αυτού που έχω ονομάσει Μικρή Επιστροφή του Κλασσικού. Το θέμα βρίσκεται στην καρδιά του προβλήματος Ευρώπη. Σκεφτόμενοι για τον Γερμανικό Κλασικισμό, σκεφτόμαστε για το Τευτονικό. Και σκεφτόμενοι για το Τευτονικό, σκεφτόμαστε για τη Μοίρα της Ευρώπης. Με την επισταμένη μελέτη του Hölderlin την προηγούμενη Πέμπτη διαπιστώσαμε τις παραμέτρους του συστατικού Έρωτα του Γερμανικού προς το Κλασσικό. Καταλάβαμε υπό ποια έννοια ο Έρωτας αυτός είναι ανικανοποίητος, γιατί κατά βάθος είναι Έρωτας του Ανικανοποίητου. Και είναι του Ανικανοποίητου γιατί το Τευτονικό ορίζεται από την Απειρία, μια Α-πειρία που δεν μπορεί, και γι' αυτό δεν θέλει, να βγει από τον εαυτό της και να περατωθεί από το Πέρα. Σε αυτό διαφέρει ακριβώς ουσιωδώς ο Κλασσικός και Πυθαγόρειος Δυισμός Πέρατος και Απείρου από τον Γερμανικό. Στον πρώτο η Ύλη εράται της Μορφής (το Άπειρο του Πέρατος) και ορέγεται να την αποκτήσει. Αναλαμβάνοντάς την και περατούμενη από αυτήν, παράγεται το ον, αφού κάθε ύπαρξη υφίσταται σαν περάτωση και ορισμός στην πραγματικότητα απείρων δυνατοτήτων που εμφανίζονται σαν χαοτική απροσδιοριστία. Χάος είναι ακριβώς η έλλειψη προσδιορισμού. Στο Ελληνικό βίωμα ο καθορισμός της αοριστίας δίνει το ον, που έτσι αποκαλύπτεται ως ο δημιουργικός τόκος, η γέννα από τη σύζευξη Πέρατος και Απείρου.

Αλλά στο Γερμανικό βίωμα το Άπειρο εράται μεν του πέρατος κατ' ανάγκη, αλλά δεν θέλει να απωλέσει τον χαρακτήρα της απειρίας του. Έτσι η σχέση μεταξύ των δύο αρχών είναι ασταθής και αντιπολική. Υπενθυμίζει και ομοιάζει προς τον Ιρανικό Δυισμό δυο εχθρικών αρχών. Αυτό συνεπάγεται ότι ο δυναμισμός της απειρίας δεν δίνει ευσταθή γόνο στην πραγματικότητα της ορισμένης ύπαρξης. Όθεν το Μάταιο ως ουσιώδες γνώρισμα του Γερμανικού. Και εξ αυτού το ανεκπλήρωτο του Γερμανικού Τέλους, ο εσχατολογικός χαρακτήρας του Ευρωπαϊκού Πνεύματος, και η καταστροφική Μοίρα της Ευρώπης. Θα αναλύσουμε αυτήν την αλληλουχία μεταφυσικής αδυναμίας εκπλήρωσης, πολιτιστικού χαρακτήρα του Γερμανικού Πνεύματος και Ιστορικής Αποτυχίας της Ευρώπης. Θα συνδέσουμε αυτή την αλληλουχία με τη θεωρία μου του εξωτερικού Υποκειμένου ως συστατικής ουσίας του Γερμανικού φαινομένου, και με τη συνεπαγόμενη αναπόφευκτη τεχνητότητα του Ευρωπαϊκού Παράγοντα στην Ιστορία – ενός χαρακτηριστικού που ζούμε εντονότατα στις μέρες μας. Και θα επικεντρώσουμε τη συζήτησή μας πάνω στην κορυφαία μορφή της Γερμανικής Κλασσικής Σκέψης, τον Nietzsche. Θα δούμε πώς το αρνητικό δίπολο Απειρίας – Πέρατος προσδιορίζει το περιεχόμενο και την τονικότητα της σκέψης του. Είδαμε μερικά από τα Είδωλα της Ευρώπης, την πτώση των οποίων ευαγγελίζεται ο Nietzsche. Από τον Hölderlin διαγνώσαμε ένα μεγάλο: τη Νεκρή Φύση. Για το κλασσικό βίωμα του κόσμου το Παν υφίσταται σε μια ουσιώδη ομοειδία του Είναι, που κάνει ζωή και νου να διαχέεται στην ολοκληρία της ύπαρξης. Τίποτα δεν είναι νεκρό και τίποτα δεν είναι χωρίς νόημα και νοητικότητα και λόγο στην πραγματικότητα. Η τάξη του όντος είναι ο νους του. Και η δύναμη του όντος η ζωή του. Αντίθετα στη Γερμανική συστατική εμπειρία. Η φύση είναι εδώ νεκρή και άπνοη και άλογη και άνους. Μόνο το υποκείμενο έχει τις ιδιότητες του νου και λόγου – ακόμη και της πνευματικής και πραγματικής ζωής, αφού η άλλη που ανήκει σε μικρό μέρος της φύσης είναι μηχανική και κατά βάση ψευδώνυμη. Στον Hölderlin είδαμε τον λυρισμό του πανθεϊσμού του κάλλους ως ιδεώδους απραγματοποίητου του Γερμανικού «Κόσμου» Α-κοσμίας. Στον Nietzsche θα δούμε τη Γερμανική έκφραση της Κλασσικής Δύναμης και την συνεπακόλουθη απαίτηση για

Επαναξίωση των Αξιών και ανατροπή της Ευρωπαϊκής ηθικής. Και θα επανασυνάγουμε τη Μатаιότητα του Γερμανικού και την καταδίκη της Ευρώπης.

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Δ' Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο

Το Δ' Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο (για τα προηγούμενα τρία και την περιγραφή τους δείτε σχετικές αναρτήσεις στον ιστότοπο του Ινστιτούτου www.philosophical-research.org / Seminars/ Παραπλευρες Εκδηλώσεις) έγινε το βράδυ της Τρίτης 21 Ιουνίου (στον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Πάτρας). Όπως πάντα η ημέρα ήταν συμβολική και κραταιά. Πρόκειται για το Θερινό Ηλιοστάσιο, την ημέρα της Μεγάλης Δόξας του Απόλλωνα Αιγλάτα, του Ανίκητου Ήλιου (Sol Invictus), αυτού του Πρωτόγονου Φάνητα.

Το ειδικά σχεδιασμένο για την περίπτωση Μενού περιελάμβανε Conchicla με φάβα, βερύκοκα ορεκτικό, κολοκυθάκια Αλεξανδρινά, σαλάτα σέλινο, για πρώτα, αρνί αλά Tarpeius για κυρίως πιάτο και τηγανιά γυριστή αντί γλυκίσματος. Ο Chef (οψοποιός, οψαρτυτής) πειραματίστηκε με το πρωτόγονο μενοντας πιστός στις συνταγές, και το γευστικό αποτέλεσμα συζητήσαμε στο τέλος εκτενώς εν σχέσει προς την παρασκευή του, θέτωντας την βάση στο ταξίδι για την γαστρονομική Ιθάκη μας.

Η συμποτική συζήτησή μας άρχισε με τα τρέχοντα της νεοΕλληνικής αθλιότητας. Ανάγκα και θεοί πείθονται, φεύ! Γρήγορα ξεφύγαμε όμως, στα ουράνια και αιθέρια.

Για τα κυριολεκτικά πρώτα, είδαμε το βλέμμα του Ουρανού πάνω μας στην χρονική συγκυρία της στιγμής. Ο Ήλιος στο θερινό ηλιοστάσιο μπαίνει στον αστερισμό του υγρού Καρκίνου εν αγλαή δορυφορία δορυφορούμενος: προηγείται ταιριαστά ο Ερμής στην 10η μοίρα του Καρκίνου, και έπονται η Αφροδίτη στις 14 των Διδύμων (η οδός του αφρού εν ακριβή μέσω των παραστατών, για τους επαίοντες και μεμνημένους!) και λίγο πιο πίσω, στην αρχή των Διδύμων, ο Άρης – πολυδύναμη συνοδοιπορεία! Τέλος ακολουθεί αυτός ο ύπατος Ζευς στην αρχή του Κριού, ταιριαστό του ζώδιο! Η Σελήνη, στην 10η μοίρα των Ιχθύων συνεργούσε με τον Ερμή και τον Ήλιο, κοντραριζόμενη όμως με τον Άρη αφαιρούσε από την αφροδίσια χάρη της στιγμής. Ενισχυόταν μάλιστα στην δράση της από τον συντονισμό της με τον υπόγειο Κρόνο των Ταρτάρων και του χαμένου παραδείσου, ο οποίος όμως πάλι αντιδρούσε τετραγωνιζόμενος προς τον Ερμή και τον Ήλιο. Φυλαχτήκαμε όσο μπορούσαμε από τις κακοτοπιές των σκιών αυτών στον Ουράνιο οφθαλμό.

Τον θρίαμβο του Φωτός στην μεγάλη του δόξα τον υμνήσαμε με ένα χαμένο παιάνα του Αλκαίου στον Απόλλωνα (Fr. 307c Voigt). Η περιγραφή του σώζεται σε πεζό λόγο από τον Ιμέριο:

ὅτε Ἀπόλλων ἐγένετο, κοσμήσας αὐτὸν ὁ Ζεὺς μίτρα τε χρυσῇ καὶ λύρα, δούς τε ἐπὶ τούτοις ἄρμα ἐλαύνειν – κύκνοι δὲ ἦσαν τὸ ἄρμα – εἰς Δελφοὺς πέμπει <καὶ> Κασταλίας νάματα, ἐκεῖθεν προφητεύσοντα δίκην καὶ θέμιν τοῖς Ἑλλήσιν. ὁ δὲ ἐπιβὰς ἐπὶ τῶν ἀρμάτων ἐφῆκε τοὺς κύκλους ἐς Ὑπερβορέους πέτεσθαι. Δελφοὶ μὲν οὖν, ὡς ἦσθοντο, παιᾶνα συνθέντες καὶ μέλος, καὶ χοροὺς ἡϊθέων περὶ τὸν τρίποδα στήσαντες, ἐκάλουν τὸν θεὸν ἐξ Ὑπερβορέων ἐλθεῖν. ὁ δὲ ἔτος ὅλον παρὰ τοῖς ἐκεῖ θεμιστεύσας ἀνθρώποις, ἐπειδὴ καιρὸν ἐνόμιζε καὶ τοὺς Δελφικοὺς ἠχῆσαι τρίποδας, αὖθις κελεύει τοῖς κύκνοις ἐξ Ὑπερβορέων ἀφίπτασθαι. ἦν μὲν οὖν θέρος καὶ τοῦ θεροῦς τὸ μέσον αὐτό, [δηλαδὴ στο θερινὸ ἡλιοστάσιο, στην μέση της περιόδου θερισμοῦ] ὅτε ἐξ Ὑπερβορέων Ἀλκαῖος ἄγει τὸν Ἀπόλλωνα. ὅθεν δὴ θεροῦς ἐκλάμποντος καὶ ἐπιδημοῦντος Ἀπόλλωνος θερινὸν τι καὶ ἡ λύρα περὶ τὸν θεὸν ἀβρύνεται. ἄδουσι μὲν ἀηδόνες αὐτῷ ὅποιον εἰκὸς ᾄσαι παρ' Ἀλκαίῳ τὰς ὀρνιθας· ἄδουσι δὲ καὶ χελιδόνες καὶ τέτιγγες. οὐ τὴν εἰαυτῶν τύχην τὴν ἐν ἀνθρώποις ἀγγέλλουσαι, ἀλλὰ πάντα τὰ μέλη κατὰ θεοῦ φθεγγόμεναι· ρεῖ καὶ ἀργυροῖς ἡ Κασταλία κατὰ ποιήσιν νάμασι, καὶ Κηφισσοῦς μέγας αἴρεται πορφύρων τοῖς κύμασι, τὸν Ἐνιπέα τοῦ Ὀμήρου μιμούμενος. βιάζεται μὲν γὰρ Ἀλκαῖος ὁμοίως Ὀμήρῳ ποιῆσαι καὶ ὕδωρ θεῶν ἐπιδημίαν αἰσθέσθαι δυνάμενον.

Η «νεκρή» για το Ευρωπαϊκό πνεῦμα φύση αισθάνεται την επιφάνεια του θεοῦ και συντονίζεται προς αυτήν.

Για να συντονισθούμε και εμεῖς με τον ποιητικό οίστρο του Αλκαίου στον παιάνα του προς τον Απόλλωνα διαβάσαμε και χαρήκαμε τις ηδονές της Σαπφούς στην υπερτελούς χάριτος ἐπὶ κλησὶ της προς την Αφροδίτη (Fr. 2 Voigt), ανάλογο προς τον χαμένο ὕμνο του Αλκαίου.

δεῦρὺ μ' ἐκ Κρήτας ἐπ[ὶ τόνδ]ε ναῦον
 ἄγνον, ὅππ[αι τοι] χάριεν μὲν ἄλσος
 μαλί[αν, βῶμοι δὲ τεθυμιάμε-
 νοι [λι]βανώτῳ.

ἐν δ' ὕδωρ ψυχρον κελάδει δι' ὕσδων
 μαλίνων, βρόδοισι δὲ παῖς ὁ χῶρος
 ἐσκιάστ', αἰθυσσομένων δὲ φύλλων
 κῶμα καταρρεῖ.

ἐν δὲ λείμων' ἱππόβοτος τέθαλεν
 ἠρίνοισιν ἄνθεσιν, αἰδ' ἄηται
 μέλλιχα πνέοισιν | vac.
 vac.

ἔνθα δὴ σὺ (.)έλοισα Κύπρι
χρυσίαισιν ἐν κυλίκεσσιν ἄβρωσ
ὀμμεμείχμενον θαλίαισι νέκταρ
οἶνοχόαισον.

Και το ερμηνεύσαμε και το χαρήκαμε.

Και η δική μου συνδρομή για την δοξαστική υμνολογία του Απόλλωνα, από την αρχή ενός ποιήματος μου, πού ειχε γραφτεί μάλιστα ειδικά με τον εορτασμό αυτής της θείας ημέρας κατά νου:

Ὅπως ὅταν σ'ώρα ἱερὴ τοῦ πορφυροῦ Αἰγαίου,
ἡ λίγη γῆ καὶ ὁ πόντος καὶ ὁ ἄχανῆς αἰθὴρ
ἀντιφεγγίζουν τὴν λάμψη τοῦ Απόλλωνα,
κι ὅλα εἶναι φῶς,
καὶ μὲς στὸ ἄσβεστο φῶς τοῦ Βασιλῆα Ἥλιου
βλέπεις μὲ μάτια εὐλογημένα τὰ ἀγλαὰ μέλη τοῦ Δήλιου Αἰγλάτα
σφριγῶντα ἐν κάλλει στίλβοντα ἀεννάως νέα –

Ἔτσι λατρεύσαμε την λάμψη του φωτός και του κάλλους εν φωτί.

Και μετά παίξαμε τα σοβαρά παίγνια μας, συνεχίζοντας και τις ερωτικές αναζητήσεις μας των προηγούμενων συμποσίων. Προβλήθηκε ως συμποτικό θέμα το ζήτημα γιατί ο Ἡλιος είναι αρσενικός και η Σελήνη θηλυκή. Και πολλά ιερολογήσαμε χαριτολογώντας και αστερευτήκαμε φιλοσοφώντας, του προβλήματος επιτηδείου ὄντος. Και ἄρρητα μὲν μενέτωσαν τα λεχθέντα εν μυστηρίῳ, μυστικά τοις συμμύσταις την μαγική εκείνη νύκτα. Εντρυφήσαμε πάντως στην ουσία της διαφοράς των φύλων. Εν κεφαλαίῳ δε το συμπέρασμα ἤχθη στην Πυθαγόρεια ἀντίθεση του πέρατος και του ἀπείρου, της μορφῆς και της μήτρας, της ελκτικής δυνάμης του τετελεσμένου κάλλους και της οργώσας γονιμότητας της χθόνιας ρίζας, του φωτός και του σκότους. Σχολιάσαμε και την Παρμενίδειο θέση ὅτι ἐντούτοις ὁ κόσμος εἶναι φαινόμενος και ἀπατηλός, και η ἀντίθεση πλασματική και ὅτι ἐν το ὄν και ὅτι το μὴ ὄν δεν ὑπάρχει στην πραγματικότητα και ὅτι η δεύτερη ἀρχὴ εἶναι κατ' οὐσίαν ὄχι η ρίζα της ὑπαρξης ἀλλὰ η ρίζα της ἀπάτης των φαινομένων.

Εἶεν.